

ذی الحجّه - سال سوم (مأئده: ۵۵، ۳)

إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ (۵۵)

سرپرست و دوست واقعی شما فقط خدا و پیامبر اوست، و نیز مؤمنانی [چون علی بن ابی طالب علیهما السلام] که همواره نماز را [با شرایط ویژه‌اش] می‌خوانند و در حال رکوع به تهی‌دستان صدقه می‌دهند.

... الْيَوْمَ يَبْسُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ، فَلَا تَحْشَوْهُمْ، وَ اخْشَوْنِ، الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَ أَتَمَّمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَ رَضِيتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا ... (۳)

... امروز کافران از [شکست و نابودی] دینتان [که اسلام ناب آسمانی است] نا امید شده‌اند، جای آن نیست که از آنان بترسید، باید از من بیم داشته باشید [که مبادا با ضربه زدن به دین، به دست خودتان دچار عذاب سخت من در دنیا و آخرت شوید]. امروز [با نصب علی بن ابی طالب علیهما السلام به امامت و ولایت]، دینتان را به کمال رساندم، و نعمتم را بر شما تمام کردم، و اسلام را برای شما به عنوان دین پسندیدم. ...

عبد العزیز بن مسلم نقل کرده که با امام رضا علیه السلام در مرو بودیم و در روز جمعه، پس از ورودمان به شهر در مسجد جمع شده بودیم که مردم، سخن از امر امامت گفته و از کثرت اختلاف درباره‌ی آن می‌گفتند. من بر مولا و سرورم علی بن موسی الرضا علیهما السلام وارد شدم و از افتادن مردم به دل این معرکه خبرشان دادم و ایشان تبسم کردند و فرمودند: ای عبد العزیز! مردم در جهل ماندند و از دینشان فریفته گشتند، خداوند عز و جل رسول صلی الله علیه و آله را به جوار خویش نبرد، مگر پس از تکمیل دین مردم، و قرآن را بر ایشان نازل کرد که تفصیل هر چیز است و حلال و حرام و حدود و احکام و هر آن چیزی را که مردمان بدان نیاز دارند، به کمال در آن مشخص نمود و حق تعالی خود گوید: «مَا فَرَطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ» [و ما هیچ چیزی را در کتاب (لوح محفوظ) فرو گذار نکرده‌ایم] و در حجّه الوداع که آخرین سال عمر شریف نبی اسلام صلی الله علیه و آله بود، این آیه را نازل کرد که «الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَ أَتَمَّمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَ رَضِيتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا ...» و امر امامت از جمله مقوله‌ی تمام و تکمیل دین است و رسول الله صلی الله علیه و آله دعوت حق را لبیک نگفت، مگر پس از آن که برای امت خود، چهارگوشه‌ی دینشان را تبیین کرد و راهشان را به روشنی به ایشان بیان نمود و آنان را بر مسیر حق ترک گفت و علی علیه السلام را برای ایشان علامت و امام قرار داد و همه‌ی نیازهای امت را تبیین نمود. هر

کس ادعا کند که خدای تعالی دین خود را تکمیل نکرده است، به واقع، کتاب خدا را رد کرده است و هر که کتاب خدا را رد کند، کافر است.^۱

امام صادق از پدر گرامیشان، از پدران گرامی خود علیهم السلام، از امام حسن مجتبی علیه السلام روایت کرده‌اند که امام مجتبی علیه السلام فرمودند: خداوند عزّ و جلّ به امتنان و رحمت خویش، زمانی که فرائض را بر شما واجب گرداند، این فراوض را به خاطر نیاز خود به آنها واجب ننمود، بلکه از سر رحمت ذات پاکش که خدایی جز او نیست واجب نمود، تا بین بد و خوب تمییز داده شود، و آنچه در سینه‌های شماست را بیازماید، و آنچه در دل‌های شماست را به خوبی تصفیه و پاک گرداند، و تا به سوی رحمت او از یک‌دیگر پیشی جوید، و جایگاه‌های شما در بهشت بر یک‌دیگر برتری جوید، و از این رو حجّ و عمره و برپا کردن نماز و پرداخت زکات و روزه‌داری و ولایت را واجب نمود و برای شما دری قرار داده تا از طریق آن هم‌چون کلیدی به سوی وی، دروازه‌های فرائض را بگشایید و اگر محمد صلی الله علیه و آله و اوصیای وی از فرزندان علیهم السلام نبودند، شما هم‌چون چهارپایان سردرگم بودید و به سوی هیچ فریضه‌ای از فرائض روی نمی‌گردانید و آیا به هیچ شهری جز از دروازه‌ی آن وارد شوندد؟ و زمانی که با گم‌کردن اولیای پس از نبی صلی الله علیه و آله بر شما منت نهاد، فرمود: «الْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَ اَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَ رَضِيْتُ لَكُمْ الْاِسْلَامَ دِينًا...» و بر شما برای اولیای خود حقوقی را واجب نمود و فرمود تا آن را به جای آورید تا دارایی‌هایتان از زنان و اموال و خوردنی‌ها و نوشیدنی‌هایتان بر شما حلال شود و خداوند به واسطه‌ی آن برکت و فزونی نعمت و ثروت را بر شما نمایان کند تا بدانند کدام یک از شما در خلوت از وی فرمان می‌پذیرید. آن‌گاه خدای عزّ و جلّ فرمود: «قُلْ لَّا اَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ اَجْرًا اِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ» [بگو: از شما در برابر آن اجری نمی‌خواهم، مگر دوستی با نزدیکان] پس بدانید که هر که خساست ورزد، همانا از خود دریغ نموده، خداوند است بی‌نیاز و شما باید فقیران به رحمت او، و پس از آن که اراده نمودید، عمل نمایید که خداوند و رسول و مؤمنان، عمل شما را می‌بینند و آن‌گاه به جهان غیب و شهادت گذر خواهید کرد و خدا در آن‌جا آن‌چه می‌کردید را به روشنی به شما نشان خواهد داد و سرانجام از آن مؤمنان است و هیچ خصومتی نیست، مگر بر ضدّ ستم‌کاران. شنیدم که جدّم رسول الله صلی الله علیه و آله می‌فرمودند: من از نور خداوند عزّ و جلّ آفریده شدم و اهل بیتم از نور من خلق شدند و دوست‌داران ایشان از نور آنان سرشته شده‌اند و دیگر مردمان از آتش.^۲

۱. عیون أخبار الرضا علیه السلام، ج ۱، ص ۲۱۶-۲۱۷.

۲. الأملی، شیخ طوسی، ص ۶۵.